

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

**Toledo, Francisco de
Coloniæ Agrippinæ**

19. Quid legis obligatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

Quanta sit legis obligatio.

CAPVT XIX.

LEx diuina, tam naturalis, quam positiua, non obligat semper ad mortale: aliquando enim obligat ad veniale. Mendacium enim iocosum, & verbum otiosum, venialia sunt, licet non sint secundum legem diuinam; frequenter tamen obligant ad mortale; præsertim Decalogi præcepta: cum enim non est leuitas materiæ, & actus est deliberatus, mortale peccatum est transgressio. De positiua autem lege, vsus Ecclesiæ, & Doctorum doctrina iam declaratum habet, quando mortale, quando non: at verò de lege humana, tam canonica, quam ciuili, difficultas est. Sunt autem noranda aliqua, in quibus Doctores conueniunt.

Primum est; Possunt huiusmodi superiores, tam Ecclesiastici, quam seculares obligare ad mortale subditos, & facere præcepta obligantia ad mortale. Et in hoc conueniunt Doct. & probatur à Soto, lib. 1. de iust. q. 6. art. 4.

Secundum est, quando superior intendit obligare ad mortale, tunc obligat: quando autem intendit non obligare, non obligat. Itaque illud præceptum obligat ad mortale, cum constat, talem fuisse intentionem præcipientis. Similiter etiam, si constat, non fuisse, non obligat: vnde S. Thomas, 2. 2. quæst. 186. artic. 9. dicit præcepta sancti Dominici non obligare ad peccatum, quia ipse regulæ institutor dixit, & exprimit, se nolle obligare ad peccatum. In hoc etiam omnes conueniunt.

Tertiū est, si quis ex contemptu seu intentione nõ obediendi, vult facere aduersus id, quod ei præcipitur à superiore, licet non præcipiatur sub peccato mortali, peccat mortaliter: verbi gratia, præcipit Præiatus inferiori aliquid non obligans ad mortale, si inferior non facit, hac causa, quia non vult obedire, aut ex contemptu, peccat mortaliter. Similiter dicendum est respectu cuiusque alterius superioris, etiam respectu Dei: qui enim consilium diuinum non faceret ex contemptu, vel quia non vult Deo obedire, etiam mortaliter peccaret. Ita habet Caiet. 2. 2. q. 104. art. 2. Sylu. ver. lex, § 8. & ver. contemptus, § 2. In hoc omnes conueniunt.

Quartum est, cum aliquid præcipitur sub poena excommunicationis, aut alterius poenæ, quæ homini in gratia existentis

non

non potest conuenire: vt sub pœna maledictionis à Deo & indignationis Apostolorū, aut alicuius similis, obligat ad mortale; quamuis excommunicatio non imponatur ipso facto: siue enim ipso facto incurratur, siue, excommunicatio non potest fulminari, nisi in materia peccati mortalis.

Limitat autem hoc Caiet. ver. præceptum; quòd, cum excommunicatio non imponatur immediatè, sed ita, vt admoneatur prius qui est excommunicandus, tunc non facit mortale peccatum talis inobedientia, donec præcedat talis admonitio.

Quintum est. illa lex humana obligat ad mortale; cum, licet non constet præcipientis intentio, tamen vsus Ecclesiæ, aut Doctores communiter solent interpretari de tali obligatione ad mortale: verbi gratia, est lex ieiunij in Quadragesima non habet expressum, an obliget ad mortale: at communis sensus Ecclesiæ ita interpretatur cum Doctoribus etiam ita declarantibus; ob id censendum est obligare ad mortale. Similiter etiam dicendum est de præcepto communionis, tempore Paschæ, & confessionis, iuxta cap. omnis vtriusque, de pœnitentiâ & remiss. non enim habetur expressum, an obliget ad mortale; tamen Ecclesiæ vsus ita declarat. In hoc dicto nullus etiam discordat.

Sextum est. Agens iuxta intentionem legis, licet agat contra verba ipsius, aliquando non peccat.

Hoc est dictum etiam commune, & habetur à S. Tho. 1. 2. q. 96. ar. 6. v. g. Est lex, quòd portæ ciuitatis noctu sint clausæ; tamen si accidat, vt hostes insequantur ciues, per quos ciuitas seruetur, essetq; ciuitati damnosum, si non aperirentur; tunc aperire non est peccatum: nam est ob bonum cõmune, quod lex illa intendebat; & si in tali casu esset legislator, vtrique ita iudicaret. Aduertit tamen S. Tho. non licere agere semper secundum intentionem legis contra ipsius verbalem sensum, nisi cum causa vrgens est, & cum Princeps, seu Superior, cuius est legem interpretari, non adest, nec facile conueniri potest: si enim posset, non liceret tunc cuiilibet sic contra legem agere.

Hæc sunt, in quibus non est discordia inter Doctores erga obedientiam legum, seu præceptorum.